

Što nam proširenje NEET koncepta na odraslo stanovništvo može reći o hrvatskom tržištu rada u recesiji

Dr. sc. Danijel Nestić
Ekonomski institut, Zagreb

Izlaganje temeljeno na članku
"Jobless population and Employment Flows in Recessions", *Journal of Balkan
and Near Eastern Studies*, 20(3), str. 273.-292. (2018.);
autori Danijel Nestić i Iva Tomić
Znanstveni utorak, EIZ, 9. listopada 2018.

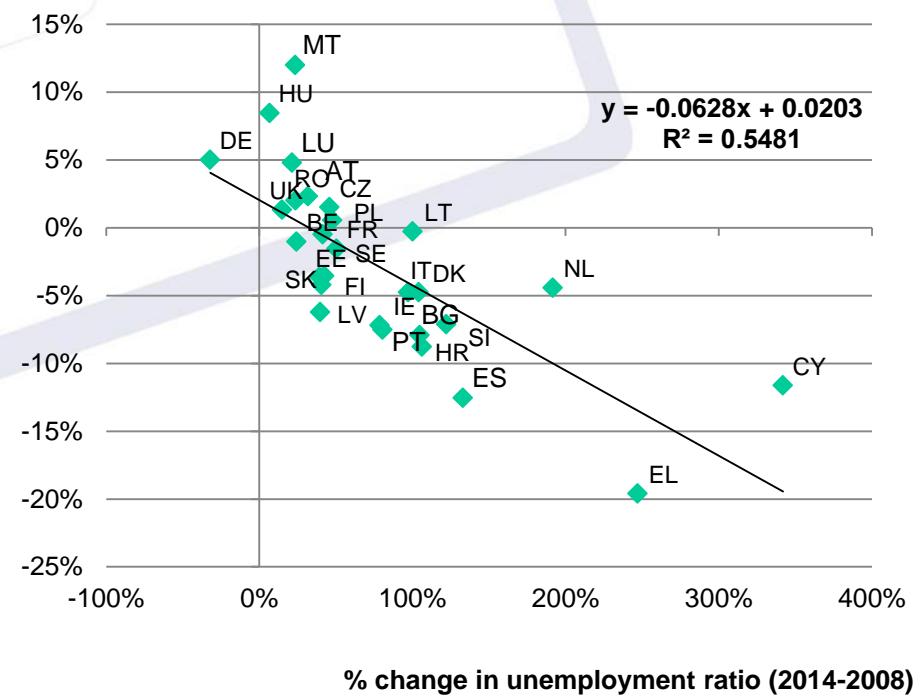
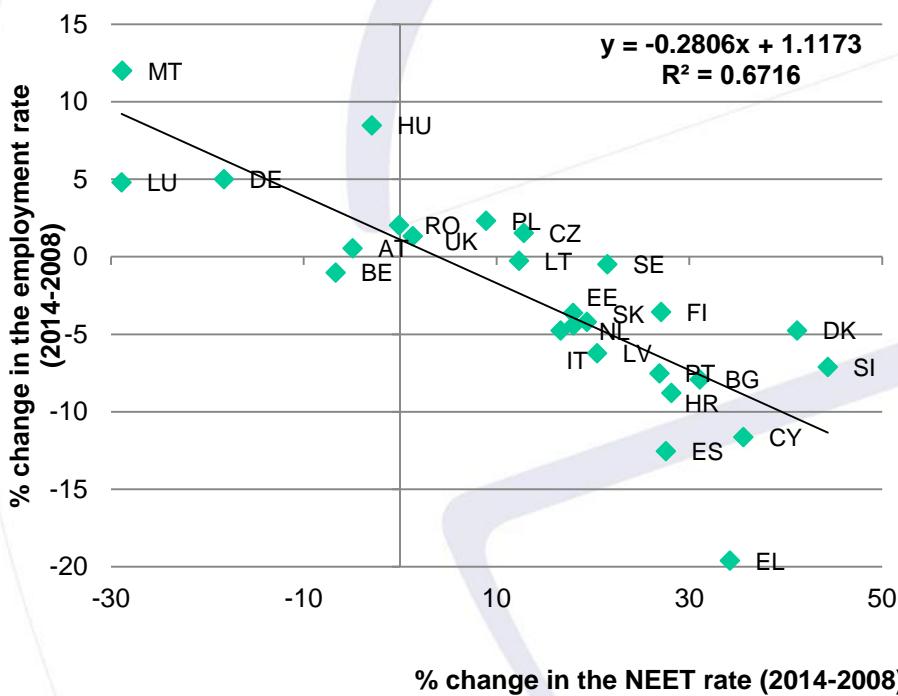
Zaključci

- NEET (*not in employment, education, training, disability or pension*) nezaposleni ili neaktivni koji se mogu lako aktivirati
- NEET koncept primijenjen na odraslo stanovništvo je koristan, može pomoći u analizi tržišta rada
- Hrvatska ima najmanju potencijalnu stopu zaposlenosti u EU (zbroj stope zaposlenosti i stope NEET stanovništva)
- Recesija je donijela promjene u sastavu NEET stanovništva
 - Više je nezaposlenih, muškaraca, mladih, srednje obrazovanih
- Šanse da se netko nađe u NEET statusu u recesiji u Hrvatskoj:
 - Veće za muškarce nego žene, manje za primarnu radnu dobi nego mlade, manje za članove kućanstava u kojima netko već radi (socijalne veze)
 - Veće za osobe koje žive u imućnijim kućanstvima, te ako kućanstvo ima dohodak od sive ekonomije
- Šanse za zapošljavanje NEET osoba u recesiji
 - Veće ako u kućanstvu već netko radi, a moguće je da ona manja za osobe koje imaju socijalne transfere (negativna povezanost, ali nemamo dovoljno čvrstih dokaza, tj. rezultat nije statistički signifikantan)

NEET stanovništvo

- NEET koncept se koristi u literaturi koja se bavi analizom tržišta rada za **mlade** – osobe koje nisu zaposlene, nisu u redovnom obrazovanju niti na osposobljavanju
- Ideja – obuhvatiti sve osobe koje bi se mogle zaposliti - bilo zato što već traže posao (**nezaposleni**) ili trenutno ne traže posao no mogle bi se lako aktivirati (**neaktivni, ali...**)
- Primjena NEET koncepta na odrasle osobe - osim osoba koje ne rade, ne obrazuju se ili ne osposobljavaju, **isključuju se i osobe s invaliditetom i prijevremenim umirovljenicima**
 - Za sve ostale se očekuje da se mogu relativno lako aktivirati/zaposliti i zato ih ima smisla promatrati kao jednu skupinu i analizirati
 - Ako su osobe neaktivne, donekle je arbitarna odluka kojom se određuju skupine koje je lakše ili teže aktivirati (zašto samo invaliditet i prijevremene mirovine, a ne obiteljske obaveze)
- **NEET – nezaposleni i neaktivni ali lako zapošljivi (aktivni i pasivni tražitelji posla)**

Povezanost između stope zaposlenosti, NEET stope i udjela nezaposlenih u stanovništvu

NEET koncept bi mogao biti važan za analizu tokova na tržištu rada - stopa zaposlenosti je snažnije povezana s NEET stopom nego sa stopom nezaposlenosti (mjereno standardnom stopom ili omjerom nezaposlenih i stanovništva)

Udio stanovništva koje nije zaposleno (EU, 2014., dob 20-64 g.)

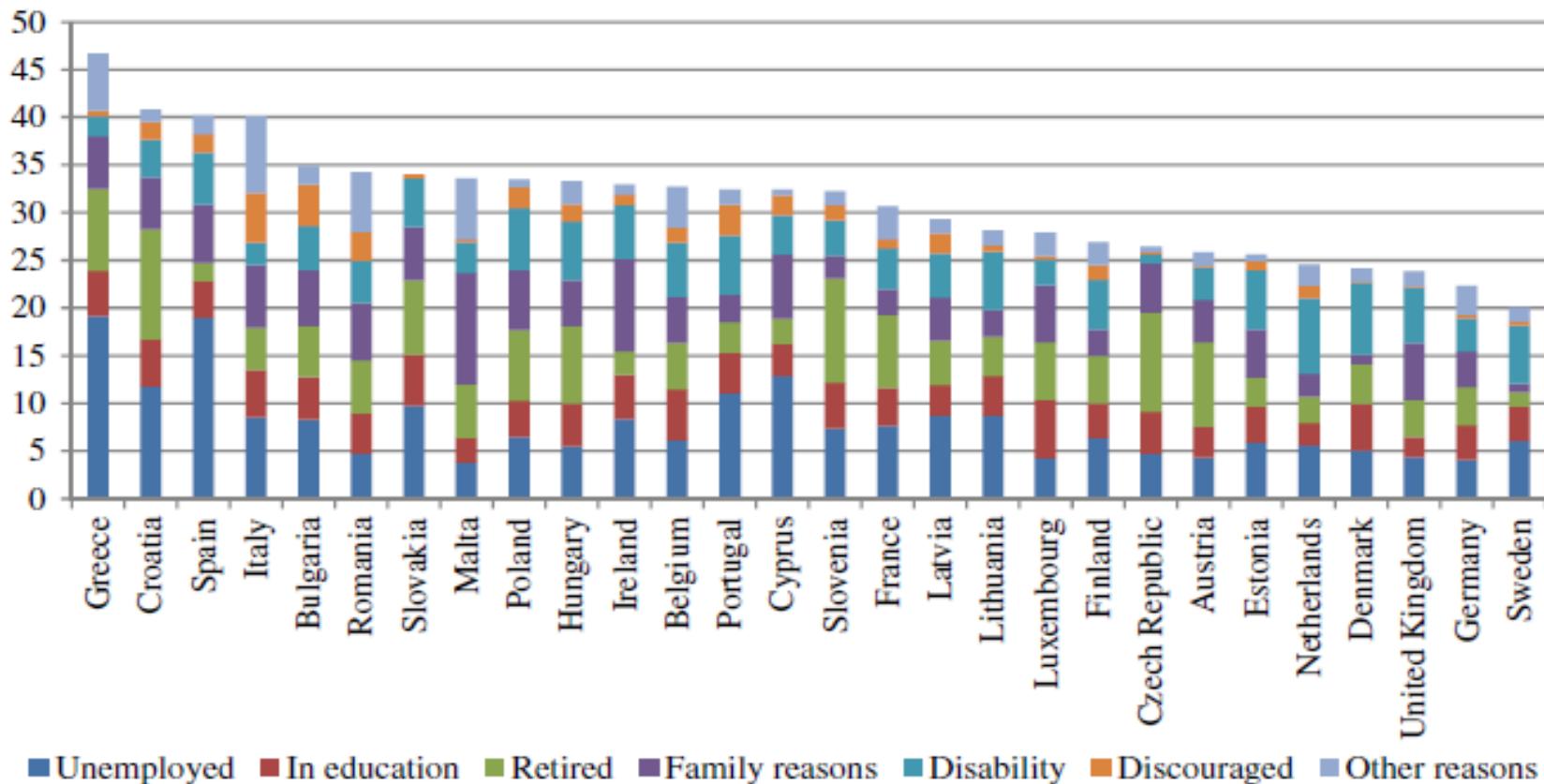
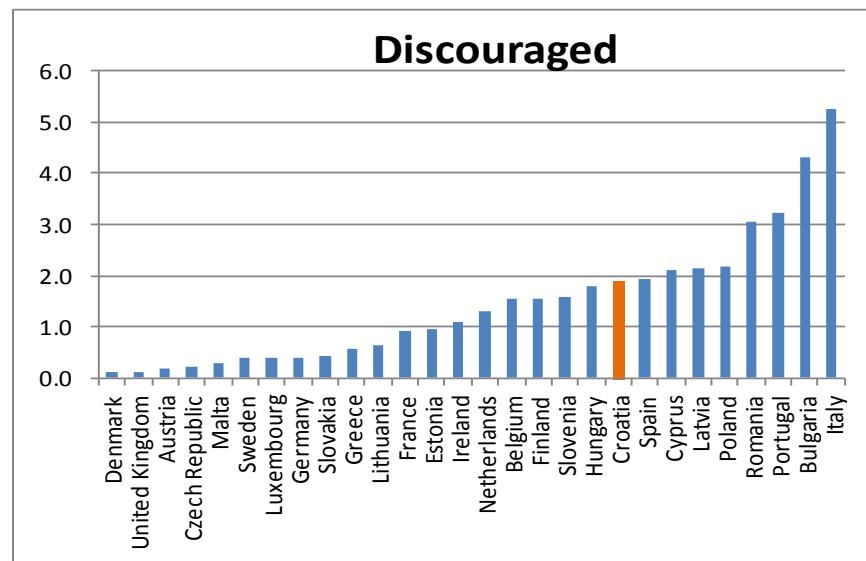
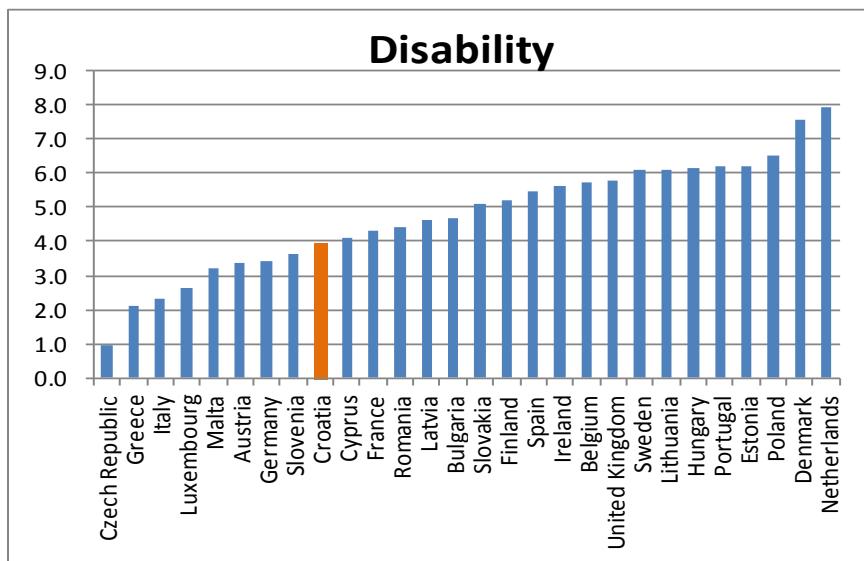
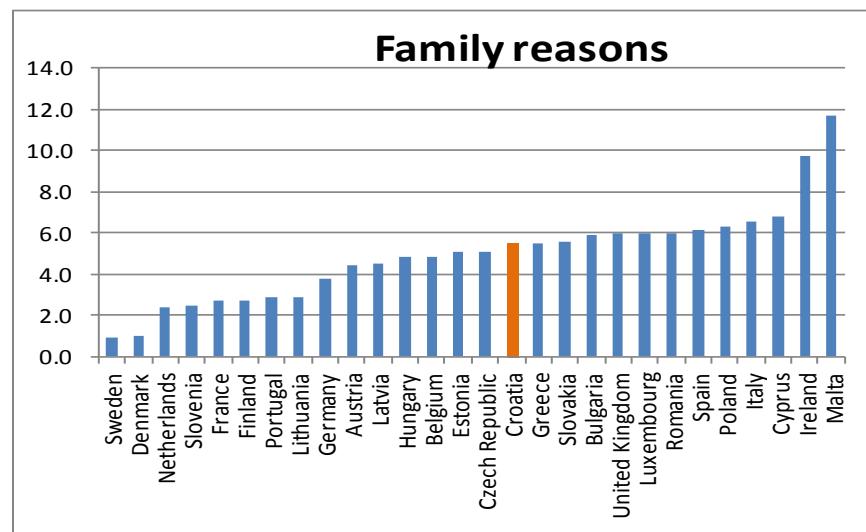
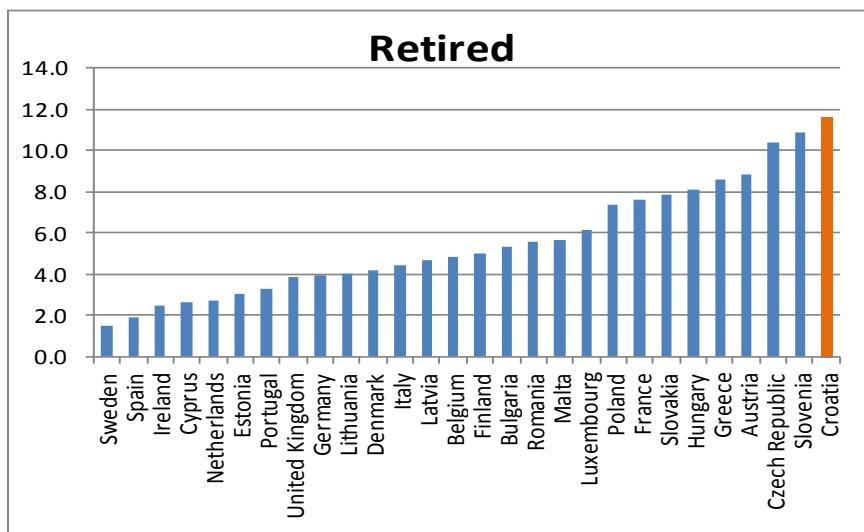

Figure 1. Out-of-work population in the EU (In % of the population aged 20–64), 2014. Source: Authors' calculations based on Eurostat data on activity, employment and Inactivity rates by the main reason for not seeking employment.

Neaktivnost prema glavnim razlozima (2014.)

Ukupna potencijalna zaposlenost, 20-64 g. (zbroj stope zaposlenosti i NEET stopo)

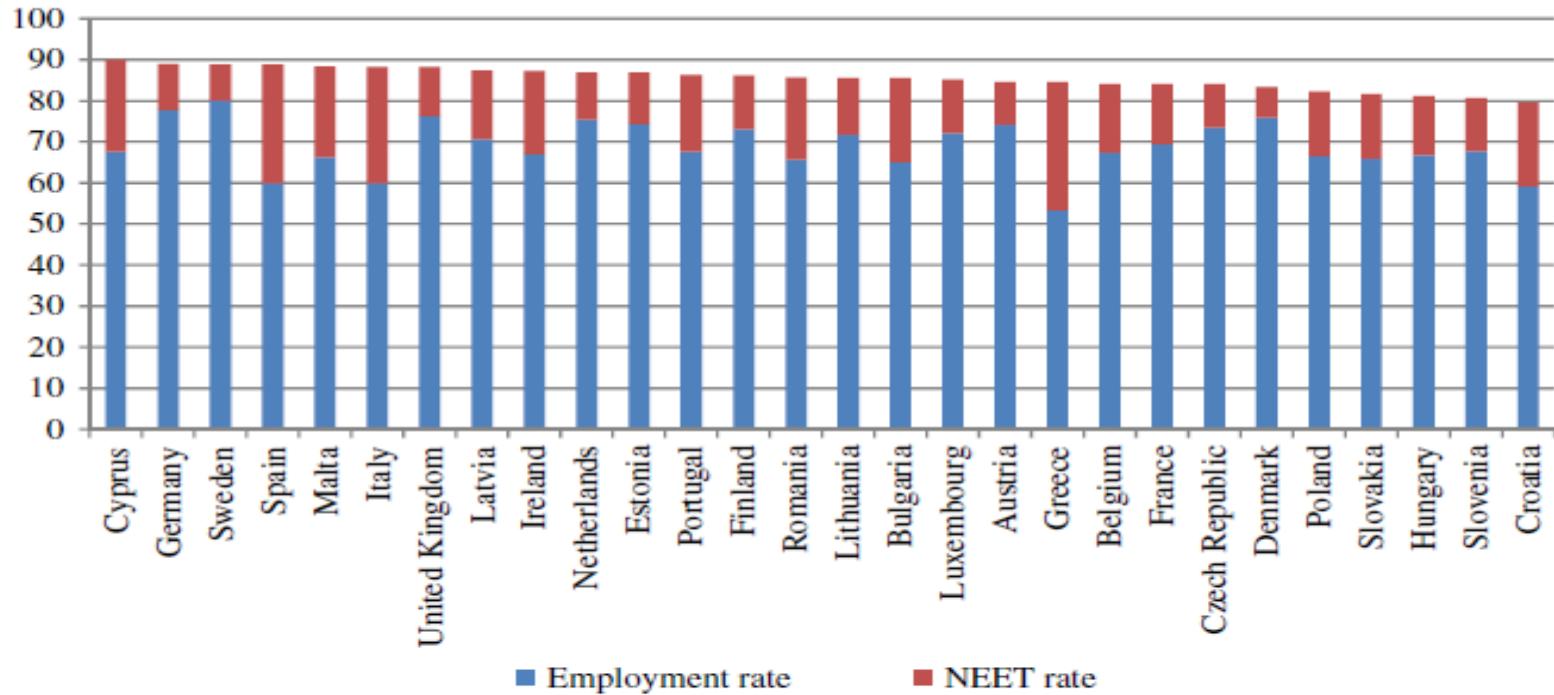
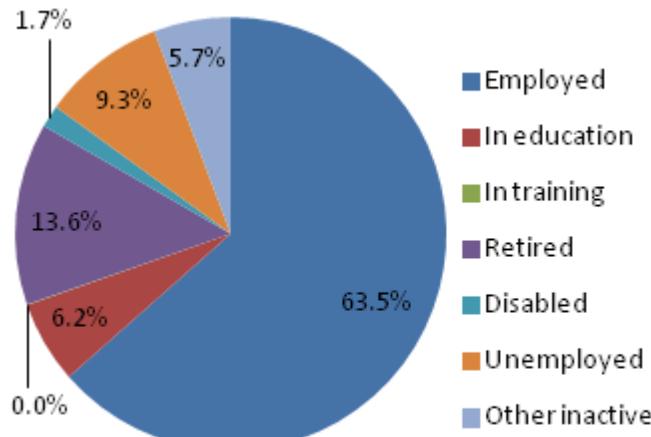

Figure 2. Employment and NEET rates (In % of population aged 20–64), 2014. Source: Authors' calculations based on Eurostat data on activity, employment and Inactivity rates by the main reason for not seeking employment.

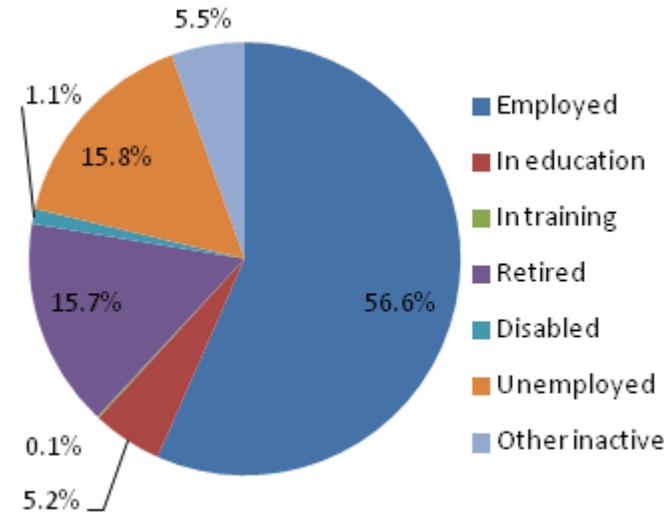
NEET stopa za Hrvatsku je 2014. bila sedma najveća u EU, a stopa zaposlenosti druga najniža, što zajedno daje **najnižu potencijalnu veličinu tržišta rada u EU**

Promjene u sastavu stanovništva u radnoj dobi (20-64 g.) u recesiji

2008.

2011.

NEET stopa povećana s 15% na 21%, i to zbog povećanja broja nezaposlenih, dok je udio "pasivnih" (neaktivnih) tražitelja posla ostao praktično isti (oko 6%).

Dominantni tok u recesiji je iz zaposlenosti u nezaposlenosti. Ako se ide u neaktivnost, tada se ide u (prijevremenu) mirovinu, što ujedno znači trajno/trajnije udaljavanje od tržišta rada

Promjene u sastavu NEET stanovništva u recesiji

Table 1. Composition of the working-age population (20–64) in Croatia by main demographic characteristics, 2008 and 2011.

	2008		2011	
	Employed	NEET	Employed	NEET
Female (%)	44.3	73.7	44.6	60.6
Married or in cohabitation (%)	68.7	71.5	70.8	64.0
Age (avg., years)	40.5	40.4	41.2	39.7
Age 20–29 (%)	19.3	26.4	16.7	28.3
Age 30–49 (%)	56.1	43.6	57.3	43.3
Age 50–64 (%)	24.6	30.1	25.9	28.4
Primary education or less	16.0	34.4	12.4	31.9
Secondary education	63.6	57.4	68.1	62.5
Tertiary education	20.2	7.6	19.5	5.7
Household size (avg.)	3.4	3.7	3.5	3.7
No. of children <15 (avg.)	0.6	0.7	0.6	0.6
Urban (%)	44.8	38.9	48.1	40.8
Unemployed (% of total)	-	61.7	-	74.2
Total income (HRK)	36,630	22,682	32,099	19,171
Share of earnings in total income (%)	87	69	86	66

Source: 2008 and 2011 HBS.

U strukturi NEET stanovništva u recesiji
smanjen je udio žena, povećan udio mlađih i srednje obrazovanih, više je nezaposlenih i gradskog stanovništva, u strukturi dohotka njihovih kućanstava smanjen je udio dohodaka od rada, a i taj je udio znatno manji nego kod zaposlenih osoba

Vjerojatnost određenog statusa na tržištu rada

Table 3. Results of the multinomial logit estimation for the working-age (20–64) population, 2010 and 2011.

Margins—mlogit	Employed^	NEET	In education or training	Retired or disabled
Female	-0.040** (0.018)	-0.041*** (0.015)	0.027*** (0.004)	0.054*** (0.014)
Married	0.167*** (0.022)	-0.086*** (0.016)	-0.104*** (0.021)	0.023* (0.013)
Child under 2 in HH	0.018 (0.038)	-0.015 (0.033)	0.015 (0.022)	-0.018 (0.024)
Child 2–5 in HH	0.064** (0.030)	-0.049* (0.027)	-0.020 (0.023)	0.005 (0.020)
Inter.: female*married	-0.112*** (0.026)	0.176*** (0.020)	0.026 (0.022)	-0.090*** (0.016)
Inter.: female*child under 2	-0.051 (0.044)	0.084** (0.036)	-0.036 (0.025)	0.003 (0.031)
Inter.: female*child 2–5	-0.040 (0.038)	0.091*** (0.032)	-0.019 (0.028)	-0.032 (0.026)
Age (ref: Age 30–49)				
Age 20–29	-0.067*** (0.021)	0.098*** (0.013)	0.123*** (0.012)	-0.153*** (0.023)
Age 50–64	0.251*** (0.025)	0.202*** (0.016)	-0.680*** (0.028)	0.226*** (0.008)
Education (ref: secondary school)				
Primary school	-0.082*** (0.018)	0.134*** (0.011)	-0.087*** (0.021)	0.035*** (0.008)
Post-secondary education	0.203*** (0.016)	-0.103*** (0.016)	-0.051*** (0.0078)	-0.050*** (0.011)
Urban settlement				
Region (ref: Zagreb region)	-0.033*** (0.011)	-0.004 (0.010)	0.021*** (0.004)	0.016** (0.008)
Central Croatia	0.006 (0.015)	-0.002 (0.014)	-0.004 (0.006)	-0.001 (0.010)
Eastern Croatia	-0.082*** (0.015)	0.088*** (0.012)	-0.007 (0.007)	0.001 (0.010)
North-Adriatic Croatia	-0.021 (0.018)	0.018 (0.017)	-0.005 (0.008)	0.008 (0.012)
South-Adriatic Croatia	-0.082*** (0.015)	0.071*** (0.013)	0.004 (0.006)	0.007 (0.011)
A child 6–14 in HH	-0.016 (0.013)	0.020* (0.011)	0.017*** (0.006)	-0.020* (0.011)
Working adult (20–64) in HH	0.108*** (0.018)	-0.045*** (0.012)	0.013* (0.007)	-0.076*** (0.010)
Elderly (65+) in HH	-0.050*** (0.013)	0.010 (0.011)	0.009 (0.006)	0.030*** (0.008)
Proxy for income of other HH members	-0.003*** (0.001)	0.002*** (0.0004)	0.001*** (0.0002)	-2.42e-05 (0.0004)
Proxy for hidden economy...	-0.084*** (0.009)	0.057*** (0.006)	0.016*** (0.003)	0.010** (0.005)

Vjerojatnost da će netko biti u NEET statusu u recesiji:

-Manja je za žene i osobe u braku, osobe s malom djecom, visokoobrazovane osobe, osobe koje žive u kućanstvima u kojima još netko radi, za osobe u srednjim godinama

-Veća je ako netko drugi u kućanstvu zarađuje, odnosno ako kućanstvo ima dohotke iz sive ekonomije (što je uzrok, a što posljedica?)

Vjerojatnost zapošljavanja NEET osobe

Table 4. Margins after probit for successful employment of the NEETs.

Margins—probit	(1)	(2)	(3)	(4)
Female	-0.019 (0.020)	-0.017 (0.020)	-0.020 (0.020)	-0.019 (0.020)
Married	-0.002 (0.024)	-0.002 (0.024)	-0.004 (0.024)	-0.005 (0.024)
Child under 2 in HH	-0.009 (0.039)	0.001 (0.040)	-0.004 (0.040)	0.005 (0.041)
Child 2–5 in HH	0.025 (0.037)	0.037 (0.038)	0.031 (0.037)	0.041 (0.038)
Inter.: female*married	-0.056** (0.028)	-0.058** (0.028)	-0.055** (0.028)	-0.055** (0.028)
Inter.: female*child under 2	-0.017 (0.041)	-0.014 (0.041)	-0.012 (0.041)	-0.010 (0.041)
Inter.: female*child 2–5	-0.016 (0.045)	-0.022 (0.045)	-0.023 (0.045)	-0.029 (0.045)
Age (ref: Age 30–49)				
Age 20–29	-0.001 (0.018)	8.16e-05 (0.018)	-0.002 (0.018)	-0.001 (0.018)
Age 50–64	-0.043** (0.018)	-0.045** (0.019)	-0.042** (0.019)	-0.044** (0.019)
Education (ref: secondary school)				
Primary school	-0.057*** (0.018)	-0.054*** (0.018)	-0.053*** (0.018)	-0.049*** (0.017)
Post-secondary education	0.013 (0.025)	0.014 (0.025)	0.006 (0.025)	0.006 (0.025)
Urban settlement				
Region (ref: Zagreb region)	0.005 (0.014)	0.003 (0.014)	-0.003 (0.014)	-0.004 (0.014)
Central Croatia	0.037* (0.022)	0.036* (0.022)		
Eastern Croatia	0.048** (0.021)	0.051** (0.021)		
North Adriatic Croatia	0.011 (0.030)	0.006 (0.029)		
South Adriatic Croatia	-0.011 (0.024)	-0.010 (0.024)		
Child 6–14 in HH	0.002 (0.017)	0.012 (0.018)	-0.003 (0.017)	0.005 (0.018)
Working adult (20–64) in HH	0.054*** (0.020)	0.053*** (0.020)	0.052*** (0.020)	0.050** (0.020)
Elderly (65+) in HH	-0.011 (0.017)	-0.011 (0.017)	-0.015 (0.017)	-0.016 (0.017)
Proxy for income of other HH members	-0.002** (0.001)	-0.002** (0.001)	-0.002*** (0.001)	-0.002*** (0.001)
Proxy for hidden economy	-0.007 (0.008)	-0.008 (0.008)	-0.009 (0.008)	-0.010 (0.008)
Someone in HH receives UB		0.026 (0.018)		0.021 (0.018)
Someone in HH receives family SA		-0.027 (0.025)		-0.020 (0.021)
Someone in HH receives core SA		-0.0123 (0.022)		-0.014 (0.021)

Vjerojatnost da NEET osoba pronaći posao u recesiji:

- Za starije osobe i osobe s niskim obrazovanjem ta je vjerojatnost značajno manja

- Ako u kućanstvu još netko radi, onda je ta vjerojatnost značajno veća (učinci socijalnih mreža?)...

- ... ali dohoci ostalih članova kućanstva povezani su s manjom vjerojatnošću zapošljavanja (slabljenje poticaja?)

- Naknada za nezaposlene i socijalne naknade nemaju značajan utjecaj na rezultate, premda u slučaju socijalnih naknada postoji slaba indikacija negativne veze (ali ona nije statistički značajna)

Zaključno

- NEET koncept primijenjen na odraslo stanovništvo je koristan, može pomoći u analizi tržišta rada
- Hrvatska ima najmanju potencijalnu stopu zaposlenosti u EU (zbroj stope zaposlenosti i stope NEET stanovništva)
- Šanse da se netko nađe u NEET statusu u recesiji u Hrvatskoj:
 - Veće za muškarce nego žene, manje za primarnu radnu dobi nego mlade, manje za članove kućanstava u kojima netko već radi (socijalne veze)
 - Veće za osobe koje žive u imućnijim kućanstvima, te ako kućanstvo ima dohodak od sive ekonomije
- Šanse za zapošljavanje NEET osoba u recesiji
 - Veće ako u kućanstvu već netko radi, a moguće je da ona manja za osobe koje imaju socijalne transfere (negativna povezanost, ali nemamo dovoljno čvrstih dokaza, tj. rezultat nije statistički signifikantan)